

(щодо удосконалення порядку реклами лікарських засобів) (від 16.05.2018).

URL: <https://www.apteka.ua/article/457508>

5. Закон України «Про лікарські засоби» [прийнято Верхов. Радою 4 квітня 1996 р. №123/96-ВР]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>

6. Закон України «Про рекламу» [прийнято Верхов. Радою 3 липня 1996 р. №270/96-ВР]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>

7. Кісельова О. Питання регулювання реклами лікарських засобів у пресі. *Щотижневик «АПТЕКА»*. 2010. №38 (759). С. 80-82.

8. Мнушко З.М., Чорноброва Н.В., Ткаченко О.М. Реклама як засіб стимулювання збуту фармацевтичної продукції. *Вісник фармації*, 1995. №1-2. С. 7-12

9. Райкова Т.С., Рижов О.А., Пругло Є.С., Шарапова Т.А. Управління й економіка фармації. Законодавче регулювання діяльності фармацевтичних підприємств. Навч. посібник. Запоріжжя. 2016. 120 с.

10. Ромат Є.В. Реклама в системі маркетингу: навч. посіб. Київ: Студцентр, 2008. 608 с.

Малюта К.Г., асистент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «КАРМЕЛЮКОВЕ ПОДІЛЛЯ»

FORMING TOURISM BRAND OF NATIONAL NATURAL PARK «CARMELYUKOVE PODILLYA»

Анотація. В даній статті розглянуто роль та значення Національного природного парку «Кармелюкове Поділля». Сформовано систему природоохоронних знаків для цього парку та розкрито основні особливості формування бренду на основі нового туристичного маршруту «Загублений світ».

Ключові слова: екологічний туризм, бренд, національний природний парк, туристичний маршрут, довкілля.

Abstract. In this article the role and significance of the National Nature Park «Karmelyukove Podillya» are considered. The system of environmental signs for this park is formed and the main features of the brand formation are revealed on the basis of the new tourist route «The Lost World».

Keywords: ecological tourism, brand, national natural park, tourist route, environment.

Постановка проблеми. Вінницька область має порівняно невелику частку заповідних територій. Особливо виділяється єдиний Національний природний парк (НПП) Вінниччини «Кармелюкове Поділля». Проте невелика частина людей знає про його існування, в основному, місцеві жителі найближчих селищ. Для більшої популяризації та формування бренду необхідно поширювати інформацію про парк та рідкісні рослини в ньому, сформувати новий туристичний маршрут, в основі якого лежить сам парк. Особливу увагу також слід приділити проблемам збереження недоторканності природи, збереженню довкілля, а також формуванню системи природоохоронних знаків.

Актуальність дослідження полягає в тому, що сьогодні значення екологічного туризму постійно зростає, а тому є доречним формування нових еко-маршрутів на природоохоронні території з метою дослідницької, наукової, пізнавальної діяльності, а також підтримки екологічно чистого довкілля. Такий вид туризму варто розглядати й на теренах Вінницької області, особливо слід звернути увагу на єдиний НПП «Кармелюкове Поділля».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань значення екологічного туризму як складової розвитку туристичної сфери присвячені праці В.В. Бондаря, Я.Л. Ганжі, М.О. Голуба, О.Г. Зими, М.Т. Кулініча, С. Новицької. Питання рекреаційного та культурного потенціалу екологічного туризму розкриті у працях О.А. Воробьова, В.М. Мозгальової, В.Д. Олійник, Н.В. Шумлянської та ін. Соціально-економічне значення екологічного туризму як складової сталого розвитку досліджувались у наукових працях Л.Г. Богуш, Г.А. Білецької, О.Ю. Давидової, С.П. Кузика, Н.В. Полстяної, М.Й. Рутинського та ін. В основному, праці згаданих науковців висвітлюють тільки проблеми екологічного туризму в цілому по Україні та в порівнянні з іншими країнами, але не на регіональному рівні. Потребують окремого розгляду конкретні заповідники, парки та заказники як пріоритетні напрямки формування туристичного бренду екологічного туризму.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є формування туристичного бренду екологічного туризму для НПП «Кармелюкове Поділля» на основі створення нового туристичного маршруту та формування системи природоохоронних знаків для НПП «Кармелюкове Поділля».

Виклад основного матеріалу дослідження. Національний природний парк «Кармелюкове Поділля» (рис. 1) знаходиться в 157 км від міста Вінниця [1].

До складу території національного природного парку «Кармелюкове Поділля» входять такі об'єкти ПЗФ України:

- Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Бритавський»;
- Ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Терещуків яр»;
- Ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Ромашково»;
- Ботанічний заказник місцевого значення «Вербська дача»;
- Ботанічний заказник місцевого значення «Червоногреблянський».

Не так давно Вінницькі обласні ЗМІ зарясніли повідомленнями про те, що в

єдиному у Вінницькій області Національному природному парку «Кармелюкове Поділля» незаконно винищують заповідні ліси. Під загрозою зникнення столітні дуби та інші цінні породи дерев, які саджали ще наші прадіди. Зокрема, в газеті «33 канал» (№7 від 6.02.2013 р., с. 7. і №8 від 13.02.2013 р., с. 6) в публікаціях «Національний парк Кармелюкове Поділля незаконно вирубують».

Рис.1. Карта Національного природного парку «Кармелюкове Поділля»

«Найбагатший в області Чечельницький ліс – заповідну зону – вирізають для бізнесу» з'явилася інформація про те, що в межах національного природного парку Кармелюкове Поділля нещадно вирубується заповідний ліс. Незаконну вирубку лісів парку підтверджує виконувач обов'язків директора парку Віталій Зленко. За його даними, зафіксовано незаконну вирубку в Бритавському та Дохнянському лісництві, що входять до Чечельницького лісництва [4].

У парку наявні цінні й рідкісні породи скельного дуба, близько 20-ти видів рослин занесених до Червоної книги України. Нині недоторканність унікальної подільської природи, парку із милозвучною й патріотичною назвою, є під загрозою подальшого нищення, до того ж в інтересах бізнесу, антинародні дії якого покриває обласна влада.

Саме тому, доречним є створення бренду НПП «Кармелюкове Поділля» з метою збереження парку, його автентичності та самобутності.

Для того, щоб покращити ситуацію зі збереженням та охороною унікальних рослин та об'єктів природоохоронних територій необхідно створити природоохоронні знаки, які покращать пересування груп туристів по території парку та дозволять зменшити негативний вплив на довкілля: витоштування та засмічення охоронної площі (рис. 2).

Застосування парком системи знаків дозволить:

- вигідніше формувати екотури в НПП «Кармелюкове Поділля», не наносячи шкоди рідкісним рослинам та тваринам;
- дозволить зберегти рідкісні рослини від витоптування;
- дозволить створити сталий еко-маршрут;
- допоможе зорієнтуватися екотуристам та провідникам на території парку.

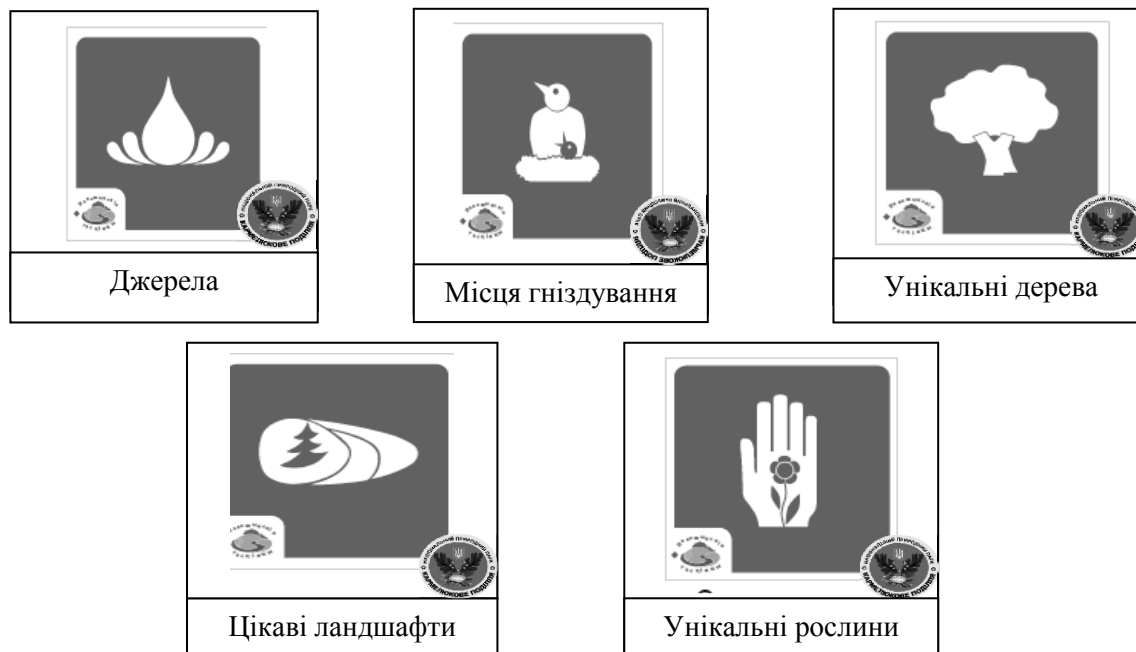

Рис.2. Природоохоронні знаки, розроблені для НПП «Кармелюкове Поділля»

Особливу увагу слід звернути тим туристам, які цікавляться таким видом екологічного туризму як екологічно-пізнавальний. Адже завдяки єдиному національному природному парку можна сформувавши цікавий пізнавальний екотур «Загублений світ» (табл. 1).

Систему знаків застосовано у екотурі «Загублений світ». Комбінований маршрут, частина якого проходить по раритетній вузькоколії, а частина – піша подорож у світ природи. Це дводенний (з туристичним обладнанням: палатки, спальні мішки, кармати, посуд) туристичний маршрут. Під час екотуру туристи мають змогу ознайомитись з мальовничою природою Поділля, відвідати ботанічну пам'ятку природи загальнодержавного значення «Терещуків Яр», побувати в урочищі «Вишенька» та ботанічному заказнику місцевого значення «Вербська дача», а також цікаво провести дозвілля та приготувати смачні страви на вогнищі [6, с. 453].

«Терещуків яр» лежить на правому березі р. Савранки. Його площа – 3,8 га. Це ділянка лучно-степової рослинності, де зростають види, занесені до «Червоної книги України» – сон великий, ковила волосиста.

Найбільш цінним є відкасник татарниколистий – релікт третинного періоду (65 млн. років тому), коли на українських землях панував субтропічний середземноморський клімат. Відкасник росте на специфічних ґрунтах з близьким заляганням вапняків і крейди, на кам'янистих степових схилах, цвіте в серпні-вересні

лише раз у житті, а після плодоношення гине (рис. 3.) [2].

Таблиця 1

Туристична програма екотуру «Загублений світ»

День 1	<p>3 Вінниці: збори туристів на початковому пункті – автостанція Вінниці 1 (вул. Київська, 8), автобус Вінниця – Чечельник, відправлення о 8:15 12:20 – прибуття в смт Чечельник; 12:40 – прибуття в НПП «Кармелюкове Поділля» та оренда палаток, спальних мішків, кариматів та кухонного начиння; 12:50 – розбиття та облаштування туристичного табору у відведеному місці; 14:00 – обід; 15:00 – похід в «Терещуків Яр» та поїздка на раритетній вузькоколіїці, піший похід – ознайомлення з рідкісними унікальними рослинами; 17:00 – продовження походу в ботанічний заказник місцевого значення «Вербська дача», в якому росте берека та реліктовий вид кизилу справжнього; 19:00 – повернення в наметовий табір та приготування вечері; 20:00 – вечеря; 21:00 – посиденьки біля багаття.</p>
День 2	<p>8:00 – група туристів прикидається та займається приготуванням сніданку; 9:00 – похід в урочище «Вишенька», що славиться трьома рідкісними видами сон-трави, а також ковили, півниками та іншими унікальними рослинами. Щоб провести час з користю працівники Парку пропонують долучитися до акції «Чисте довкілля». Такі дії сприяють екологічному вихованню молоді, формують турботу про довкілля. Група займається: збиранням та утилізацією сміття (папір, поліетиленові пакети); розчищенням та обгородженням місця для утилізації відходів; прибиранням території від обламаної гілля та сухого листя; облаштування місця для настурного відпочинку туристів; 13:00 – повернення до наметового табору; 13:30 – обід та прибирання території відпочинку і здача орендованих речей; 15:30 – збір групи на станції автовокзалу Чечельника, вул. Радянська, 78; 15: 45 – відправлення автобусу «Чечельник-Вінниця»; 18:35 – прибуття в місто Вінниця.</p>

Рис. 3. Відкашник татарниколистий – унікальна рослина України

В Україні він зустрічається лише на Волино-Подільській височині. Відомо до десяти місць, де його знайдено. З інших малопоширених рослин трапляються молочай мигдалевидний, чина паннонська, чемериця чорна, горицвіт весняний, косаріки черепитчасті, ломиніс цілолистий, барвінок малий.

Урочище «Вишенька» приваблює відпочиваючих неповторними краєвидами, рослинами, що занесені до Червоної книги України, зручним місцем розташування, наявністю джерельної води, що сприяло створенню імпровізованого місця відпочинку (рис. 4.) [5, с. 123].

Рис. 4. Спеціально облаштована територія для екотуристів в НПП «Кармелюкове Поділля»

Тут ростуть унікальні види рослин: три види сон-трави, ковила, півники та багато інших.

Винятковості цьому місцю надає те, що рідкісні рослини, які не просто занесені в Червону Книгу, а й не ростуть більше ніде в Україні саме в урочищі «Вишенька» існують у природному середовищі. На більшості природоохоронних територій вони збереглися завдяки насіванню.

«Вербська дача» – ботанічний заказник місцевого значення. Заказник створений з метою охорони грабово-дубових лісів віком вже понад 100 років, підлісок в яких утворює реліктовий вид – кизил справжній. Зростає також рідкісний вид – берека.

У 2010 р. увійшов до складу Національний природний парк «Кармелюкове Поділля». Рослинність представлена дубовими і грабово-дубовими лісами. Найбільш цікавими є дубові ліси віком понад 100 років з кизилом у підліску і домінуванням у травостой субсередземноморських видів – гробейник пурпурово-блакитний, осока парвська, барвінок малий. Грабово-дубові ліси також мають флористичну своєрідність. В їх травостані також домінує осока парвська, дещо менші площі займають волосистоосокові і зірочникові угруповання [3].

Така різноманітність флори приваблює науковців не лише зі всієї України, а і з сусідніх країн: Польщі та Молдови. Саме тут проводять Міжнародний молодіжний

форум «Південне Поділля – перлина України». Тому тут є навіть імпровізовані умивальники та душі, а на окраїні лісу є спортивний майданчик та смуга перешкод, саме тут проходять змагання на спритність між учасниками форуму.

Волонтерами та працівниками парку, а також всіма охочими, які щорічно залучаються до акції «Чисте довкілля» виконуються такі завдання:

- збирання та утилізація сміття (папір, поліетиленові пакети);
- розчищення та обгородження місця для утилізації відходів;
- прибирання території від обламаного гілля та сухого листя;
- облаштування місця для кострища.

Проведені заходи засвідчують актуальність прокладання туристичного маршруту «Загублений світ» на базі еколого-пізнавальної стежини в НПП «Кармелюкове Поділля» з розширенням рекреаційної складової та використанням існуючого місця відпочинку. Інтерес туристів до даного маршруту спонукатиме в подальшому започаткувати створення в НПП «Кармелюкове Поділля» постійного рекреаційного пункту, в межах якого функціонуватиме екотур «Загублений світ» за маршрутом «Вінниця – Чечельник – Вінниця» (рис. 5).

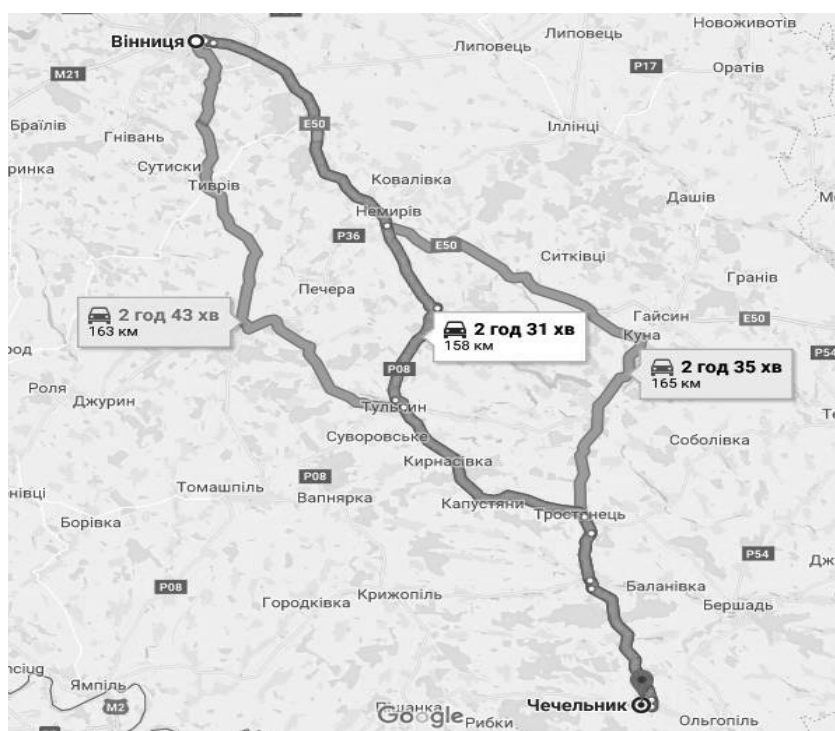

Рис.5. Маршрут екотуру «Загублений світ»

Вартість основних послуг туру розрахована в табл. 2.

Технологічна карта

Екотуру за маршрутом «Вінниця – Чечельник – Вінниця» на квітень 2019 р.

Основні показники маршруту:

1. Вид маршруту кільцевий, організований, автобусно-пішохідний.
2. Термін подорожі (днів/ночівель) 2 дні/1 ніч.
3. Число туристів в групі 15.

4. Протяжність маршруту: Вінниця – Чечельник – 158 км, Чечельник – Вінниця – 158 км загальна протяжність – 316 км.

Висновки. Таким чином, розроблений тур приверне увагу більшої кількості людей, допоможе поширити інформацію щодо знищення лісної частини парку, що у свою чергу дасть поштовх до формування потужного бренду на Вінниччині та допоможе вирішити ряд проблем парку.

Таблиця 2

Формування вартості основних послуг туру «Загублений світ»

Назва послуги	Ціна
Проїзд Вінниця – Чечельник та Чечельник – Вінниця	147 + 154 = 301 грн.
Проживання в наметовому таборі	Оренда в НПП «Кармелюкове Поділля»: палатка – 40 грн. (на одну добу); каримат – 8 грн. (на добу); спальний мішок – 30 грн.
Харчування	Закупівля харчів з розрахунком на кількість людей в групі, середня вартість – 100 грн. Оренда кухонного начиння – 15 грн.
Всього: 494 грн.	

Необхідно поширювати інформацію щодо існуючих проблем національних парків, знаходити підтримку нових людей, асоціацій та організацій. Також розроблена система знаків дозволить зберегти природу парку в автентичному, первісному вигляді з недоторканою природою. Розроблений тур особливо буде цікавий для підростаючого покоління, що дозволить виховувати його в дусі любові до природи, науки та пізнання, збереження рідкісної флори та фауни.

Список використаних джерел

1. Ваколук В.Д. Еколого-збалансовані принципи використання лісових ресурсів НПП «Кармелюкове Поділля». 2014. №11. С. 15.
2. Відкастик татарниколистий. URL: <http://roslunu.com.ua/v/246/>.
3. Денисик Г.І., Жовнір Л.Ф. Географія Вінницької області: навч. пос. для серед. шкіл. Вінниця: Гіпаніс, 2016. 125 с.
4. «Кармелюкове Поділля» – національний парк спотикання. 20 хвилин. 2013. URL: <https://vn.20minut.ua/Podii/karmelyukove-podillya---natsionalniy-park-spotikannya-10266020.html>
5. Кізян О., Спиця М., Морозова Н. Вінниччина туристична: краєзн. довід.; управління культури і туризму Вінниц. облдержадм.; Вінниц. ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2009. С. 249.
6. Таранець С.В. Чечельник. Енциклопедія історії України: у 10 т. К.: Наук. думка, 2017. 541 с.